
DRAFT-STRATEGJIA KOMBËTARE
PËR
MOS PËRHAPJEN E ARMËVE TË DËMTIMIT NË MASË

1. SHKURTESAT

(Përmban të gjitha shkurtesat dhe akronimet sipas rendit alfabetik.)

2. TË PËRGJITHSHME

ADM-të në zotërim të shteteve armiqësore apo terroristëve, përfaqësojnë një nga sfidat më të mëdha të sigurisë me të cilat përballlet vendi ynë, rajoni dhe i gjithë komuniteti ndërkombëtar. Çdo veprim apo mosveprim që çon në përhapjen e ADM, paraqet kërcënim për sigurinë kombëtare.

Vendndodhja gjeografike e RSH në udhëkryqin e rrugëve që lidhin Evropën Perëndimore me atë Lindore dhe Azinë dhe me kufijtë tokësorë, liqenorë, lumorë dhe detar, e ekspozon vendin tonë kundrejt trafikimit të ADM, sistemeve të shpërndarjes dhe materialeve të para për prodhimin e tyre. Kjo strategji do të bëjë të mundur që Shqipëria të krijojë premiset për mospërhapjen e ADM-ve, nëpërmjet forcimit të kontrollit kufitar, përmirësimin e legjislacionit dhe zbatimin e ligjit, duke ndëshkuar trafiket dhe krimin e organizuar.

Mospërhapja e ADM dhe mbrojtja prej tyre është detyrim themelor i shtetit, për të siguruar kushte për një jetë të qetë dhe të sigurt të qytetarëve dhe banorëve -, pa dhunë dhe frikë, krijimin e një mjedisi demokratik, tolerant dhe të begatë, në zbatim të ligjit duke respektuar rendin publik.

Ky kërcënim kërkon një përgjigje të plotë, si në kuadrin kombëtar ashtu dhe atë ndërkombëtar. Me qëllim përballimin e kësaj sfide, nevojitet hartimi i një strategjie ndërinstitucionale dhe gjithëpërfshirëse, e cila do të adresojë këtë kërcënim në të gjitha dimensionet e tij. Kjo strategji vlerësohet si pjesë integrale e Strategjisë së Sigurisë Kombëtare, e cila konsideron mjedisin e sotëm të sigurisë, rreziqet dhe kërcënimet, zhvillimet teknologjike, si dhe marrëdhëniet me vendet aleate dhe ato partnere.

RSH nuk zotëron ADM, si dhe nuk do të zhvillojë dhe mbështesë asnjë veprimtari që çon në përhapjen e tyre, por do të kontribuojë me të gjitha kapacitetet, për përmirësimin dhe krijimin e mekanizmave kombëtare të ndërveprueshëm me ato ndërkombëtar, si dhe një sistem efikas dhe të pandarë për parandalimin, ndalimin dhe kontrollin e veprimeve që lidhen me përhapjen e ADM.

Strategjia Kombëtare për Mospërhapjen e Armëve të Dëmtimit në Masë (M-ADM) përcakton kuadrin e përgjithshëm të masave, mekanizmave dhe veprimeve që RSH do të ndërmarrë për mospërhapjen e ADM-ve dhe jep udhëzime për përmirësimin e procedurave ekzistuese dhe implementimin e masave, mekanizmave dhe instrumenteve të reja për parandalimin e përhapjes së ADM-ve.

Strategjia përcakton rolin e institucioneve dhe strukturave të ndryshme me qëllim përmirësimin e bashkëpunimit, koordinimit dhe shkëmbimit të informacionit ndërmjet autoriteteve shtetërore dhe publike dhe subjekteve të tjera juridike në RSH, dhe bashkëpunimi me shtetet e tjera dhe organizatat e sigurisë. Strategjia është një pjesë integrale e kuadrit të strategjive kombëtare dhe plotëson mekanizmat e përgjigjes për menaxhimin e krizave dhe emergjencave.

Kjo strategji do të mundësojë përmbushjen e detyrimeve që ka vendi ynë si anëtar i NATO-s dhe detyrimeve në kuadër të organizatave ndërkombëtare (OKB dhe OSBE). RSH duke aspiruar anëtarësimin në BE, njëkohësisht pranon edhe detyrimet që rrjedhin nga ky anëtarësim, ku sipas strategjisë së sigurisë evropiane, një nga pesë kërcënimet kryesore ndaj sigurisë është edhe përhapja e ADM-ve,

3. PËRCAKTIME

Armët e Shkatërrimit në Masë (ADM) - Një armë me kapacitet shkatërrimi të lartë dhe që mund të përdoret në atë mënyrë, që shkakton dëme në shkallë të gjerë në njerëz, infrastruktura dhe burime të tjera.¹ Në to përfshihen armët kimike, biologjike, radiologjike dhe bërthamore.²

Përhapja e Armëve të Shkatërrimit në Masë - nënkupton të gjitha përpjekjet e shteteve apo aktorëve jo shtetërorë, për të zhvilluar, blerë, prodhuar, zotëruar, transportuar, transferuar apo përdorur Armë të Dëmtimit në Masë (ADM) ose pajisje dhe mjete të shpërndarjes, mallra me përdorim të dyfishtë apo mallra dhe teknologji që lidhen me të.

4. VIZIONI DHE MISIONI

4.1. Vizioni

Vizioni i kësaj strategjie është që Republika e Shqipërisë të jetë një mjedis i sigurt, ku janë nën kontroll të gjitha përpjekje që lidhen me zhvillimin, blerjen, prodhimin, zotërimin, transportimin apo përdorimin e ADM-ve.

4.2. Misioni

Misioni i kësaj Strategjie është përcaktimi i synimeve, objektivave dhe aktiviteteve për të siguruar mospërhapjen e ADM-ve, si dhe të harmonizojë veprimet kombëtare ndërinstitucionale (dhe ndërkombëtare) për të arritur objektivat e Strategjisë së M-ADM-së.

5. PARIMET E PËRGJITHSHME

Strategjia bazohet në parimet dhe objektivat e Kushtetutës së RSH, Strategjisë Kombëtare të Sigurisë së RSH, Strategjisë Ushtarake të RSH, Strategjisë Kombëtare të Anti-terrorizmit, Strategjisë së Menaxhimit të Integruar të Kufijve etj.

---

¹ AAP 6

² From Longman Dictionary of Contemporary English

Parimet të cilat do të orientojnë gjithë aktivitetet dhe veprimtaritë, që do të ndërmerren në kuadër të strategjisë së M-ADM-ve janë:

- a) Parimi i kushtetutshmërisë dhe ligjshmërisë: Strategjia për Mospërhapjen e ADM-ve bazohet në Kushtetutën e RSH, legjislacionit në fuqi dhe konventave e dokumenteve ligjore ndërkombëtare.
- b) Parimi i mbrojtjes së të drejtave të njeriut dhe i garantimit të sigurisë për të gjithë qytetarët: Kushtetuta e RSH garanton të drejtat e qytetarëve, për të jetuar në një mjedis që mbrohet nga përdorimi i ADM. Ajo garanton të drejtën për siguri dhe mbrojtje të gjithë qytetarëve, parim i cili kërkon edhe mospërhapjen e ADM-ve, si dhe parandalimin e krimeve të lidhura me përhapjen e tyre.
- c) Parimi i gjithëpërfshirjes dhe vazhdimësisë: Për adresimin e sfidës së mospërhapjes së ADM-ve, kërkohet përfshirja e vazhdueshme dhe përdorim sinergjik dhe i integruar i të gjitha institucioneve dhe aktorëve shtetërorë dhe joshtetërorë.
- d) Parimi i ndarjes së përgjegjësisë: Ky parim kërkon ndarjen e përgjegjësisë sipas niveleve, për implementimin e planit të veprimit për mospërhapjen e ADM-ve.
- e) Përqasja rajonale: Për të adresuar përhapjen e ADM-ve, përtej përqasjes gjithëpërfshirëse, nevojitet edhe adresim rajonal e më gjerë. Shqipëria respekton detyrimet e mbrojtjes kolektive, bazuar në parimin se siguria e një shteti është e pandashme nga siguria e shteteve të tjera. Në këtë kontekst, kjo strategji mbështet bashkëpunimin rajonal me vendet aleate dhe partnere në aspektet e shkëmbimit të informacionit, eksperiencës, si dhe koordinimin e luftës kundër krimit të organizuar.
- f) Parimi i informimit, transparencës dhe llogaridhënies: Ky parim bazohet në të drejtën e qytetarëve dhe publikut, për informim mbi rreziqet dhe pasojat e përhapjes së ADM-ve dhe progresin në implementimin e planit të veprimit, deri në përmbushjen e çdo detyrimi.

6. METODOLOGJIA

Strategjia e mospërhapjes së ADM-ve, si pjesë përbërëse e Strategjisë së Sigurisë Kombëtare, bazohet në kushtetutën e RSH, legjislacionin kombëtar, instrumentet ligjore ndërkombëtare, si dhe praktikatat më të mira dhe modelet e ofruara nga aleatët dhe partnerët.

Mospërhapja e ADM-ve është vlerësuar si fenomen i cili do të ketë nevojë për vëmendje edhe më të madhe, me rritjen e shfaqjeve të terrorizmit dhe agresivitetit të tij, si dhe me problematikat që mund të krijohen nga shtetet e veçanta apo ato të dështuara.

Përqasja gjithëpërfshirëse vlerësohet si guri i themelit të suksesit në mospërhapjen e ADM-ve dhe domosdoshmëri, ku të gjitha institucionet veprojnë së bashku në përgjigje të kësaj sfide. Si e tillë RSH do të kontribuojë në mospërhapjen e ADM-ve, duke rritur bashkëpunimin rajonal dhe ndërkombëtar, për identifikimin dhe gjurmimin e autorëve të krimeve, të lidhura me trafikimin dhe përhapjen e ADM-ve, duke

---

mbështetur dhe respektuar edhe standardet dhe praktikat e normëzuara ndërkombëtare.

Për të pasur sukses në mospërhapjen e ADM-ve, kjo strategji duhet të zbatohet nga të gjitha institucionet në të gjitha nivelet (qendror dhe lokal), duke siguruar dhe rritur transparencën, përgjegjshmërinë dhe llogaridhënien, në lidhje me zbatimin e saj.

7. SYNIMET

Strategjia e M_ADM-ve synon ndalimin e përhapjes së ADM-ve dhe hyrjeve ilegale të materialeve të lidhura me prodhimin dhe përdorimin e ADM-ve.

Kjo do arrihet nëpërmjet:

1. Krijimit të një mjedisi të lirë, paqësor dhe të sigurt nga rreziqet e përhapjes së ADM-ve.
2. Zbatimit të ligjit dhe forcimit të rendit publik.
3. Rishikimit dhe përmirësimit të kuadrit ligjor dhe nënligjor për rregullimin e aktiviteteve dhe veprimtarive të të gjitha strukturave, të angazhuara në ndalimin e përhapjes së ADM-ve.
4. Përmirësimit dhe zhvillimit të kapaciteteve kombëtare, për mbikëqyrjen e suksesshme dhe implementimit të rregullave për mospërhapjen e ADM-ve.
5. Përmirësimit të procedurave standarde për kontrollit e materialeve që mund të shërbejë për prodhimin e ADM-ve dhe mjeteve të përdorimit të tyre.
6. Zhvillimit të mekanizmave institucionale, për bashkëpunimin në zbatim të Strategjisë për M-ADM-të.
7. Rritjes së kontrollit dhe ndalimit të furnizimit ilegal me materialet, që mund të shërbejnë për krijimin e ADM-ve dhe materialet me përdorim të dyfishtë.
8. Rritjes së efikasitetit të hetimit dhe ndëshkimit e uljes së nivelit të kriminalitetit (krimit të organizuar), në mënyrë specifike krimi të lidhur me prodhimin dhe trafikimin e ADM-ve.
9. Rritjen e sigurisë rajonale, duke përmirësuar bashkëpunimin, koordinimin dhe shkëmbimin e informacionit, midis institucioneve aleatëve dhe partnerëve, kundër krimi të organizuar dhe përhapjes së ADM-ve.
10. Promovimit të pjesëmarrjes së grupeve të interesit dhe shoqërisë civile, në hartimin dhe zbatimin e politikave për mospërhapjen e ADM-ve.

8. OBJEKTIVAT

8.1. Objektivat e përgjithshme:

- 1) Siguri kombëtare e rritur duke parandaluar që RSH të bëhet, vend i kalimit, prodhimit, blerjes, zotërimit, transportimit, përdorimit dhe trafikimit të ADM, pajisjeve dhe mjeteve të shpërndarjes, të mallrave dhe teknologjive me përdorim të dyfishtë apo mallra dhe teknologjive ushtarake që lidhen me të.

-
- 2) Bashkëpunimi midis institucioneve kombëtare i përmirësuar nëpërmjet shkëmbimit të informacionit dhe sigurimit të kushteve për të rritur mospërhapjen e AMD-ve.
  - 3) Sisteme dhe mekanizma të kompletuar me kuadrin e duhur ligjor (dhe nënligjor), me burime njerëzore, financiare dhe materiale për reagim të shpejtë dhe efikas në raste incidentesh apo emergjencash që lidhen me përhapjen apo përdorimin e ADM.
  - 4) Krijimi i kushteve të duhura që RSH të kontribuojë në përpjekjet e komunitetit, organizatave dhe institucione ndërkombëtare (ku ne aderojmë) për ndalimin e përhapjes së ADM.

8.2. Objektivat e veçanta të strategjisë janë:

- Objektivi 1:** Politika të përmirësuara dhe sisteme efikase për ndalimin e hyrjes ilegale të ADM, pajisjeve dhe mjeteve të shpërndarjes së tyre në territorin e RSH.
- Objektivi 2:** Kuadër i plotë ligjor i cili përditësohet dhe rishikohet sipas nevojës për të garantuar suksesin në ndalimin e hyrjeve ilegale të ADM, pajisjeve dhe mjeteve të shpërndarjes së tyre.
- Objektivi 3:** Sistemet, kapacitetet dhe procedura standarde efektive që sigurojnë kontrollin e plotë të importeve, eksporteve dhe transiteve parandalimin e përhapjes së ADM-ve.
- Objektivi 4:** Zhvillimi dhe përmirësimi i kapaciteteve njerëzore, teknike dhe teknologjike, si dhe zhvillimi i procedurave standarde efikase, për.
- Objektivi 5:** Rritja e profesionalizmit të policisë kufitare, policisë së rendit dhe punonjësve të doganave, për të adresuar incidentet që lidhen me trafikimin, përhapjen dhe përdorimin e ADM-ve.
- Objektivi 6:** Hetime efikase dhe sukses në luftën kundër krimit të lidhur me përhapjen e ADM-ve, zotërimin ilegal dhe trafikimit të materialeve apo informacionit, që i shërben prodhimit dhe përdorimin e ADM-ve.
- Objektivi 7:** Përmirësimi i bashkëpunimit, shkëmbimit të informacionit dhe ndihmës reciproke mbi trafikimin, prodhimin, zotërimin ose përdorimin e ADM-ve, midis:
- a) Ministrive dhe Institucioneve të ndryshme kombëtare si: MMB (AKSHE), MD, MF (Doganat) dhe MPB (Policia e Shtetit, Policia Kufitare dhe e Emigracionit, Policia Rrugore), Institucionet Hetimore dhe Prokuroria.
  - b) Vendeve të rajonit.
  - c) Vendeve aleate,
  - d) Institucioneve ndërkombëtare.

Objektivi 8: Detyrimet që rrjedhin nga traktatet, konventat dhe memorandumet ndërkombëtare, të përmbushura (përfshi edhe embargot dhe kufizimet në kuadër të OKB-së dhe BE-së).

Objektivi 9: Mjedise të sigurta dhe zbatimimi i normave, rregullave dhe standardeve ndërkombëtare të magazinimit dhe ruajtjes së materialeve me përdorim të dyfishtë apo atyre që mund të shërbejnë për prodhimin e ADM-ve.

Objektivi 10: Rol aktiv në diplomaci, pjesëmarrje në koalicionet kundër përhapjes së ADM-ve dhe promovim i veprimtarive të Armë-Kontrollit në mbështetje të mospërhapjes së ADM-ve.

Objektivi 11: Përmirësimi i bashkëpunimit dhe marrëdhënieve me publikun dhe subjektet private dhe zgjerim i njohurive për ndërgjegjësimin e tij.

9. FUSHAT E ZBATIMIT

Fushat e zbatimit të kësaj strategjie janë parandalimi, zbulimi dhe reagimi në rast incidenti.

9.1. Parandalimi

Parandalimi i përhapjes së ADM, përfshin të gjitha aktivitetet dhe masat të cilat ulin mundësinë e krijimit të kushteve për përhapjen, zhvillimit, prodhimit dhe përdorimit të ADM-ve.

Në RSH kërcënimet e sigurisë të lidhura me përhapjen e ADM-ve, mund të jenë një sërë subjektesh të tillë si persona fizikë apo juridikë, individë apo grupe dhe shtete të cilat mund të synojnë shfrytëzimin e territorit të RSH, për të anashkaluar mekanizmat dhe regjimet ndërkombëtare, për kontrollin e armatimit ose mallrave me përdorim të dyfishtë dhe mjeteve të përdorimit të tyre.

Për këtë nevojitet të zhvillohen mekanizma dhe sisteme kombëtare të ndërvepruese me ato ndërkombëtare, për të parandaluar përhapjen e ADM.

Sistemi kombëtar do të përmirësohet nëpërmjet:

- Koordinimit të aktiviteteve midis të gjitha institucioneve shtetërore.
- Bashkëpunimit të institucioneve shtetërore me publikun dhe me subjektet private, duke krijuar marrëdhënie partneriteti me komunitetin akademik, sektorin e industrisë dhe institucioneve financiare, për ndalimin e përhapjes së ADM
- Përmirësimit të sistemit kombëtar të shkëmbimit të informacionit dhe atij ndërkombëtar..
- Forcimit të mbikëqyrjes dhe të masave të sigurisë, që lidhen me vendet ku ruhen materialet e rrezikshme kimike apo mallrat me përdorim të dyfishtë.
- Ndërgjegjësimin të publikut për natyrën dhe seriozitetin e kërcënimeve që lidhen me përhapjen e ADM.

-
- Përmirësimit të vazhdueshëm të procedurave standarde, për parandalimin e përhapjes së ADM.
  - Forcimit të masave për mbikëqyrjen e transferimit të teknologjisë jo materiale.
  - Përmirësimit të bashkëpunimit ndërkombëtar me vendet aleate dhe partnere (sidomos vendet kufitare), nëpërmjet shkëmbimit të informacionit dhe koordinimit të aktiviteteve për ndalimin e përhapjes së AMD-ve.
  - Mbështetjes së iniciativave rajonale dhe globale në këtë fushë.
  - Intensifikimit të përpjekjeve për ndërprerjen e aktiviteteve kriminale dhe terroriste, duke përmirësuar kuadrin ligjor dhe procedurat standarde për mospërhapjen e AMD-ve.
  - Edukimit dhe trajnimit të të gjithë aktorëve, për lidhjen e aktiviteteve të tyre me ADM, si dhe përfshirja e kërimit shkencor në programet e mospërhapjes së ADM-ve.
  - Evidentimit të procedurave që mund të aplikohen të përshtatshme dhe jashtë kontrollit, për transportimin e AMD-ve.
  - Përforcimit të kapaciteteve për njoftimin e hershëm dhe përgjigjes së shpejtë për të gjitha ADM-të.
  - Bashkëpunimit në kuadrin e axhendës së sigurisë globale shëndetësore dhe zbatimit të Rregullores Ndërkombëtare të Shëndetit.

9.2. Zbulimi

Zbulimi nënkupton identifikimin në kohë reale dhe i të gjitha kërcënimeve dhe rreziqeve, që vijnë nga aktivitetet e përhapjes së ADM-ve .

Me qëllim zbulimin e aktiviteteve që i shërbejnë përhapjes së ADM, fokusi do të jetë në:

- Shfrytëzimin e të gjitha kapaciteteve kombëtare, për zbulimin në kohë të materialeve të përshtatshme dhe jashtë kontrollit, për prodhimin apo përdorimin e AMD-ve.
- Rritjen e kapaciteteve për kontrollin e kufijve dhe ndalimin e trafikimit të ADM dhe materialeve që përdoren për ndërtimin e tyre.
- Shfrytëzimin e kapaciteteve institucionale dhe administrative, për zbulimin e rrjeteve financiare kriminale që tentojnë përhapjen e AMD-ve.
- Mbikëqyrjen e normave dhe procedurave të transportit të mallrave dhe teknologjive me përdorim të dyfishtë, si dhe mallrave ushtarake.
- Mbikëqyrjen e transfertave financiare dhe aktiviteteve të ndërmjetësimit të biznesit, të cilat mund të lidhen me përhapjen e AMD-ve.

-
- Përdorimin e burimeve dhe programeve të organizatave ndërkombëtare që kanë të bëjnë me zbulimin e AMD-ve.
  - Shfrytëzimin e bashkëpunimit me aleatët dhe partnerët, si dhe formave të tjera të bashkëpunimit ndërkombëtar, për zbulimin e aktiviteteve të lidhura me përhapjen e ADM-ve.
  - Zbulimin dhe njoftimin në kohë dhe i menjëhershëm, i të gjitha ngjarjeve CBRN në strukturat përkatëse kombëtare.

9.3. Përgjigja ndaj Rreziqeve

Në lidhje me reagimin për menaxhimin e incidenteve apo krizës të shkaktuar prej përhapjes së ADM-ve, qeveria e RSH siguron drejtim, planifikim, mbikëqyrje dhe koordinim të centralizuar të sistemit të menaxhimit të krizave.

Për reagimin e duhur nevojitet rritja e profesionalizmit të policisë kufitare, të rendit dhe punonjësve të doganave, për efikasitet në menaxhimin e kufijve dhe gatishmëri për t'u përballuar me incidentet, që mund të përfshijnë trafikimin dhe përhapjen e ADM-ve.

Në përgjigje ndaj kërcënimeve, incidenteve apo krizave, të gjitha kapacitetet dhe burimet në dispozicion, do të shfrytëzohen për ndalimin e të gjithë aktiviteteve, personave dhe mallrave, të cilat janë vënë në shërbim të përhapjes së ADM-ve apo janë të lidhura me:

- Zhvillimin, prokurimin, prodhimin dhe përdorimin e ADM-ve.
- Trafikun dhe transportin e mallrave, materialeve dhe njerëzve.
- Transportin e teknologjive dhe njohurive për përhapjen - e ADM –ve.
- Transferrat e parave, si dhe e mjeteve të tjera financiare në funksion të përhapjes së ADM –ve.
- Neglizhenca në përdorimin dhe ruajtjen e mjediseve, ku magazinohen materialet që mund të përdoren për zhvillimin e ADM-ve.

10. PËRGJEGJËSITË INSTITUCIONALE PËR ZBATIMIN E STRATEGJISË

10.1. Koordinatori Kombëtar:

Koordinatori kombëtar është personi përgjegjës, që ka mandatin të koordinojë, drejtojë, monitorojë dhe raportojë për implementimin e aktiviteteve të planit të veprimit të Strategjisë për Mospërhapjen e ADM-ve. Duke qenë se Koordinatori kombëtar është edhe Pikë Kontakti Kombëtare me organizatat ndërkombëtare, për të gjitha çështjet që lidhen me mospërhapjen e ADM-ve, ai do të jetë prej **MPJ**.

10.2. Sekretariati Teknik:

Është një grupi i ngritur nga përfaqësues të AKSHE, Policisë së Shtetit dhe Drejtorisë së Doganave, që ka për funksion të grumbullojë, analizojë dhe vlerësojë informacionin nga institucionet e tjera, si dhe të hartojë raportet analitike për

---

koordinatori kombëtar dhe sipas detyrimeve kombëtare raportet për institucionet dhe organizatat ndërkombëtare (OSBE, OKB, RACVIAC etj.).

Sekretariati ka për detyrë edhe koordinimin e aktiviteteve të të gjithë aktorëve, në zbatim të planit kombëtar të veprimit, të monitorojë zbatimin e tij dhe të sugjerojë përditësimin e planit në varësi të situatës dhe kushteve.

10.3. Ministritë e linjës:

Bashkëpunimi ndërinstitucional ka rëndësi të veçantë për mospërhapjen e ADM-ve. Autoritetet përgjegjëse për zbatimin dhe aplikimin e regjimeve/marrëveshjeve ndërkombëtare, në parandalimin e përhapjes së ADM janë: Ministria e Punëve të Jashtme, Ministria e Mbrojtjes (AKSHE) dhe Ministria e Punëve të Brendshme (Policia).

- **Ministria e Punëve të Jashtme**, (MPJ) është institucioni koordinues që ndjek dhe siguron implementim e konventave dhe marrëveshjeve ndërkombëtare dhe, në bashkëpunim me strukturat e tjera edhe të strategjisë për mospërhapjen e ADM-ve.

MPJ-ja është institucioni ekzekutiv për të aprovuar dhe përcjellë raportet e kërkuara mbi mospërhapjen e ADM-ve, në organizatat ndërkombëtare.

- **Ministria e Mbrojtjes**, (MMb) nëpërmjet AKSHE do të sigurojë mbikëqyrjen dhe zbatimin nga individët dhe subjektet e biznesit, të ligjeve që lidhen me eksportin dhe importin në RSH të mallrave me përdorim të dyfishtë, mallrave ushtarake dhe mallrave të teknologjisë me përdorim të dyfishtë. Eksporti, importi dhe transiti në vende të caktuara, është i ndaluar ose i lejuar vetëm nën kushte strikte, për të gjitha mallrat që mund të përdoren për prodhimin e ADM.

MMb ka përgjegjësi menaxhimin e njohurive, informacionit edhe ekspertizës që ka brenda FARSH, si dhe zhvillimin e kapaciteteve operationale që do të adresojnë incidentet në rast përhapjeje apo përdorimi të ADM-ve.

AKSHE- e përmbush rolin e saj në bashkëpunim me gjithë institucionet e tjera, veçanërisht me Doganat dhe MPB, të cilat janë aktorët kryesorë për mospërhapjen e ADM. Në këtë kontekst, AKSHE dhe Dogana, do të zbatojnë plotësisht kornizën ligjore dhe aktivitetet për kontrollin e mallrave ushtarake dhe atyre me përdorim të dyfishtë, sipas Memorandumit të Bashkëpunimit të nënshkruar në 15 dhjetor 2011 mes dy institucioneve.

- **Ministria e Punëve të Brendshme** (MPB) ka rol kyç në përmbushjen e objektivave të kësaj strategjie, nëpërmjet Policisë së Shtetit, Policisë Kufitare dhe Emigracionit, Policisë Rrugore dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile, ka autoritet të plotë në luftën kundër aktiviteteve ilegale duke përfshirë: blerjen, zotërimin, shitjen, shpërndarjen, importin, eksportin, kultivimin dhe prodhimin e ADM-ve dhe mjeteve të përdorimit të tyre.

Policia Kufitare së bashku me Doganat e RSH dhe AKSHE, janë institucionet kufitare përgjegjëse për zbatimin e ligjit dhe për parandalimin dhe luftën kundër

---

aktiviteteve ilegale përgjatë kufijve shtetërorë. Për këtë arsye, bashkëpunimi dhe koordinimi i tyre është thelbësor, për kontrollin dhe parandalimin e aktivitetit ilegale që lidhen me trafikimin e ADM.

- **Ministria e Shëndetësisë** (MSH) është përgjegjëse për marrjen e informacionit mbi sigurinë dhe rreziqet e ADM për shëndetin, me qëllim hartimin e masave parandaluese dhe trajtimin në rastet e emergjencave shëndetësore. Për përmbushjen e synimeve të kësaj strategjie MSH, zhvillon kapacitetet për monitorimin, kontrollin dhe adresimin e incidenteve që lidhen me përhapjen e ADM-ve, si dhe duke parandaluar aktivitetin kriminal, në strukturat që kanë lidhje me rrezatimin apo ku përdoren aparatura me materiale radioaktive.
- **Ministria e Arsimit dhe Sportit** (MAS) kontribuon në informimin dhe parandalimin e përhapjes së ADM, nëpërmjet moduleve dhe aktiviteteve të përfshira në programet mësimore, si dhe duke organizuar aktivitete sensibilizuese, informuese dhe fushata ndërgjegjësuese me nxënësit, prindërit dhe pjesëtarët e komunitetit. Instituti i Fizikës Bërthamore XXXX
- **Ministria e Drejtësisë** (MD) ndikon në mospërhapjen e ADM, duke forcuar sundimin e ligjit dhe ndëshkimin e aktivitetit kriminal apo ilegal që lidhet me blerjen, zotërimin, shitjen, shpërndarjen, importin, eksportin, kultivimin dhe prodhimin e ADM-ve dhe mjeteve të përdorimit të tyre.
- Gjithashtu MD ka përgjegjësi plotësimin e legjislacionit, jo vetëm për të rritur efikasitetin në përmbushjen e synimeve të strategjisë për mospërhapjen e ADM duke përmirësuar kapacitetet e shërbimit korrektues dhe ndëshkues.
- **Ministrisa e Financave** (MF) e ushtron rolin e saj në kontrollin e të gjitha transfertave monetare dhe kontrollin e veprimtarisë së ndërmarrjeve private, me qëllim që të parandalojë veprimtaritë e lidhura me përhapjen e ADM-ve.

Doganat e RSH, si agjenci për zbatimin e ligjit nën përgjegjësinë e Ministrisë së Financave, kanë një rol kyç në kontrollin e të gjitha mallrave që hyjnë dhe dalin nga territori i RSH, veçanërisht monitorimi i zbatimit të rregullave në lidhje me importin, eksportin dhe transportin e materialeve radioaktive dhe bërthamore dhe monitorimin e licencave për import, eksport ose transit të lëshuara nga Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimet (KMR).

Bashkëpunimi dhe koordinimi me AKSHE është esencial në luftën kundër përdorimit, tregtisë, transportit dhe prodhimit të ADM-ve ilegale dhe mjeteve të përdorimit të tyre.

- **Ministria e Mjedisit** (MM) do të bashkëpunojë me MPB, në zbatimin dhe mbrojtjen e depove të materialeve që mund të përdoren për prodhimin e ADM-ve apo mjeteve të përdorimit të tyre, si dhe do të monitorojë aplikimin e lejeve mjedisore, sipas procedurave të kërkuara për mbrojtjen mjedisore.

-
- **Ministria e Tregtisë** (MT) është përgjegjëse për tregtinë dhe autoritetet kompetente për kontrollin në treg të mallrave, që mund të shërbejnë për prodhimin e ADM.
  - **Ministria e Energjisë dhe Industrisë** (MEI) duke konsideruar rreziqet e krijimit të ADM-ve, kontribuon si autoriteti kompetent për licencimin e veprimtarive, që lidhen me kimikate dhe mallrat që mund të përdoren për krijimin e ADM-.
  - **Shërbimi Informativ Shtetëror** (SHISH), në zbatim të kësaj strategjie, do të ofrojë bashkëpunim dhe informacion mbi aktivitete të lidhura me krimin e organizuar dhe me përhapjen e ADM, si dhe mbi materialet që mund të përdoren për prodhimin apo përdorimin e tyre, pasi ato përbëjnë një kërcënim të drejtpërdrejtë për sigurinë kombëtare.

10.4. Bashkëpunimi Ndërkombëtar

Përhapja, prodhimi, shpërndarja dhe përdorimi i ADM-ve janë çështje për të cilat kërkohet bashkëpunim i institucioneve, shkëmbimi i informacionit dhe ndihmës reciproke të vendeve fqinje, vendeve aleate dhe partnere, si dhe organizatave, rajonale dhe globale.

Ndalimi i përhapjes është i lidhur me zbatimin e ligjit, gjë që kërkon realizimin e hetimeve ndërkombëtare dhe luftë kundër krimit të organizuar, të lidhur me përhapjen e ADM (trafikimin, prodhimin, zotërimin ose përdorimin e tyre).

Me këtë strategji ne synojmë që të krijojmë kushte për të adresuar mospërhapjen e ADM-ve, në bashkëpunim me SHBA, vendet e Aleancës, vendet fqinje dhe ato partnere, por edhe me institucionet dhe organizmat e tjera ndërkombëtare të përfshira në mospërhapjen e ADM-ve, të tilla si NATO, BE, OSBE dhe OKB.

11. INFORMIMI I PUBLIKUT

Informimi i publikut dhe ngritja e vetëdijes mbi rreziqet që lidhen me përhapjen e ADM, është pjesë integrale e aktiviteteve për të arritur efikasitetin në mospërhapjen e ADM-. Informimi i publikut do të ndikojë në përmbushjen e parimit të transparencës dhe llogaridhënies dhe do të krijojë kushtet për krijimin dhe rritjen e besimit tek shteti, si dhe do të ndikojë në uljen e motivimit që një person fizik ose juridik të angazhohet në veprimtari kriminale, të lidhura me përhapjen AMD-.

Transmetimi për publikun i informacionit të saktë, objektiv dhe pa deformime, mbi çështjet që lidhen me përhapjen e AMD-ve, realizohet nga institucionet kompetente për zbatimin e Strategjisë, duke shfrytëzuar të gjitha mundësitë dhe format me anë të edukimit, (module mësimore, seminare, konferenca) trajnimit, stërvitjeve, si dhe nëpërmjet mediave.

Duke konsideruar rritjen e përdoruesve të internetit dhe rrjeteve sociale, që janë mjet efikas për përhapjen e informacionit, duhen krijuar mekanizma për të menaxhuar dhënien e saktë dhe të pa deformuar të informacionit. Gjithashtu, këto burime janë

---

subjekt i sulmeve kibernetike, veprime të qëllimshme dhe të paqëllimshme për përhapjen e informacionit jo realist e të pasaktë, të cilat mund të deformojnë perceptimin e publikut, dezinformojnë ose përhapin panik në popullatë.

Në rastet e krizave informacioni për publikunsigurohet nëpërmjet institucioneve shtetërore të RSH, në përmbushje të detyrimeve ligjore.

12. ZBATIMI I STRATEGJISË

12.1. Monitorimi dhe Vlerësimi

Strategjia e Mospërhapjes së ADM është një tjetër dokument i sigurisë kombëtare, e cila orienton të menduarit dhe të vepruarit në mjedisin e sotëm, ku sikurse siguria edhe reziqet nuk mund të trajtohen të shkëputur, por të lidhura me njëra-tjetrën.

Ky dokument është në zbatim të detyrimeve që rrjedhin nga Strategjia e Sigurisë Kombëtare (SSK) dhe nga dokumentet e tjera strategjike të RSH, bazohet në Konceptin Strategjik të Aleancës (Lisbonë 20-10), si dhe reflekton detyrimet që rrjedhin nga rezoluta 1540 e Këshillit të Sigurimit të OKB-së. Strategjia për mospërhapjen e ADM, do të mbështetet me planin e veprimit për plotësimin e kuadrit ligjor, zhvillimin e kapaciteteve dhe hartimin e procedurave efikase për zbatimin e saj.

Procesi i zbatimit të strategjisë, do të përfshijë përmbushjen e synimeve dhe objektivave, sipas fushave përkatëse që mbulojnë institucionet.

Monitorimi dhe vlerësimi i rezultateve, do të bazohet në indikatorët për të matur progresin në përmbushje të objektivave të kësaj strategjie. Procesi i monitorimit do të bëhet nga institucionet përgjegjëse nën drejtimin e MPB.

Strategjia për mospërhapjen e ADM do të rishikohet si rregull, pas pesë vjetësh, në varësi të zhvillimeve të situatës dhe mjedisit të sigurisë.

12.2. Lista e Indikatorëve

- 1) Numri i ligjeve dhe akteve nënligjore që janë hartuar apo përditësuar.
- 2) Numri i ligjeve dhe akteve nënligjore, që janë zbatuar me sukses pas miratimit të Strategjisë.
- 3) Numri i strukturave të krijuara apo rishikuara.
- 4) Numri i marrëveshjeve bilaterale dhe multilaterale të nënshkruara me shtetet e tjera.
- 5) Raportet e zbatimit të strategjisë.
- 6) Modulet mësimore/Kurrikulat dhe numri i librave shkollorë, që adresojnë përhapjen e ADM-ve.
- 7) Numri i personave të dënuar për krime që përfshijnë përhapjen e ADM-ve.

---

8) Numri i rasteve të trajtuara nga Policia, Prokuroria dhe Gjykatat.

13. MEKANIZMAT LIGJORË

RSH është dhe do të jetë e angazhuar në përmbushjen e të gjitha detyrimeve që rrjedhin nga traktatet, konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare të nënshkruara prej saj, që lidhen me mos-përhapjen e ADM-ve. Përveç përmbushjes së detyrimeve të traktateve, konventave dhe marrëveshjeve, Shqipëria zbaton dhe do të vijojë të zbatojë me korrektësi të gjitha procedurat, normat dhe rregullat përkatëse të NATO-s, BE-së, si dhe Rezolutat e Këshillit të Sigurimit dhe OKB-së, duke marrë pjesë aktive në regjimet dhe iniciativat e mospërhapjes së ADM.

Veçanërisht, RSH i ka përmbushur detyrimet e saj në lidhje me implementimin e Rezolutës 1540 (2004) të KS të OKB, për harmonizimin e legjislacionit kombëtar me atë ndërkombëtar, për të parandaluar përhapjen e ADM.

Shqipëria është anëtare e të gjitha organizatave kryesore ndërkombëtare dhe rajonale, që kanë si qëllim kryesor të tyre, mos-përhapjen e ADM-ve dhe sistemeve të shpërndarjes të tyre si: OKB, NATO, OSBE, IAEA, OPCW, RCC, RACVIAC.

RSH duke kontribuar në forcimin e stabilitetit, paqes dhe sigurisë në rajon dhe botë, është bërë pjesë ose mbështet marrëveshje dhe konventat më të rëndësishme ndërkombëtare, që trajtojnë fenomenin e mospërhapjes së armëve të dëmtimit në masë, të tilla si:

- Traktati i Mospërhapjes së Armëve Nukleare (*Treaty on Non-Proliferation of Nuclear Weapons - NPT*), 1990.
- Konventa e Armëve Kimike (*Chemical Weapons Convention - Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and use of Chemical Weapons, and their Destruction - CWC*), 1993.
- Konventa e Armëve Toksike dhe Biologjike (*Biological and Toxin Weapons Convention - BTWC*), 1993.
- Traktati i Ndalimit të Provave Bërthamore, (*Treaty on Comprehensive Nuclear Test Ban - CTBT*), 2003.
- Rezoluta 1540 e Këshillit të Sigurimit të OKB-së (*UN Security Council decides all states shall act to prevent proliferation of mass destruction weapons - Resolution 1540*), viti 2004.
- Konventa për mbrojtjen fizike të materialit bërthamor (*Convention on the Physical Protection of Nuclear Material- CPPNM*), 1987.
- Kodi Ndërkombëtar i Sjelljes Kundër Përhapjes së Raketave Balistike (*International Code of Conduct against Ballistic Missile Proliferation - ICOC*), (e njohur edhe si *the Hague Code of Conduct - HCOC*).
- Traktati Gjithëpërfshirës i Ndalimit të Testeve Nukleare (*Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty – CBTB*) (Traktati nuk ka hyrë ende në fuqi).

-
- Marrëveshja Wassenaar (*The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies – WA*) (pjesëmarrëse në 2005).
  - Grupi i Furnizuesve Bërthamore (*Nuclear Suppliers Group – NSG*), 2005.
  - Nisma e Sigurisë së Përhapjes (*Proliferation Security Initiative - PSI*), 2004.
  - Nisma Botërore për të luftuar terrorizmin bërthamor (*Global Initiative to Combat Nuclear Terrorism - GICNT*) mbështetet prej RSH qysh në 2007.
  - Vendi ynë mbështet Regjimin e Kontrollit të Teknologjive të Raketave (*The Missile Technology Control Regime - MTCR*).
  - Komiteti Zangger (*Zangger Committee ose Nuclear Exporters Committee - ZC*) (RSH u anëtarësua në vitin 2006).
  - Forumi Grupi Australian (*The Australia Group - AG*) (RSH u anëtarësua në vitin 2007).
  - Protokollin e Gjenevës që ndalon përdorimin e armëve kimike (*The Protocol for Prohibiting the use in war of toxic, poison gas and germ weapons, Geneva 1925*).
  - Protokollin shtesë me IAEA, mbi aplikimin e garancive në të gjitha aktivitetet nukleare të RSH-së, dhjetor 2004.
  - Rregullorja Ndërkombëtare e Shëndetit.

Kuadri ligjor ekzistues për hartimin e Strategjisë, është referuar në disa akte ligjore e nënligjore, mes të cilave rëndësi të veçantë zënë:

- Ligji nr. 102/2014 datë 31.7.2014 “Kodi doganor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.
- Ligji Nr. 9707, datë 5.4.2007 “Për kontrollin shtetëror të veprimtarisë së import-eksportit të mallrave ushtarake dhe mallrave e teknologjive me përdorim të dyfishtë”, i ndryshuar në 2008 dhe 2011.
- Ligji nr. 7895, datë 27.1.1995 “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar Kodi Penal.
- Ligji nr.7905, datë 21.3.1995 “Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.
- Direktiva e Mbrojtjes e vitit 2016.
- Ligjin nr. 8391, datë 28.10.1998, “Për Shërbimin Informativ Kombëtar”, i ndryshuar me Ligjin nr. 8479, datë 29.04.1999 dhe me Ligjin nr. 9400, datë 12.05.2005.
- Ligj nr. 65/2014 “Për Agjencinë e Inteligjencës dhe Sigurisë së Mbrojtjes”.
- Ligji Nr. 9092, dt. 3.7.2003 “Për Zbatimin e "Konventës për Ndalimin e Zhvillimit, të Prodhimit, Magazinimit dhe Përdorimit të Armëve Kimike dhe për Shkatërrimin e tyre”.
- Ligj nr. 118/2012 “Për transportin e mallrave të rrezikshme”.
- Ligji nr. 71/2016 “Për kontrollin kufitar”.

-
- Ligji nr. 8875, dt. 4.4.2002, "Për rojën bregdetare shqiptare", i ndryshuar.
  - Ligj nr. 9917, datë 19.5.2008 “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit”.
  - Ligj nr. 8457, datë 11.2.1999 “Për informacionin e klasifikuar "Sekret Shtetëror", i ndryshuar.
  - Ligji nr. 9251, datë 8.7.2004 “Kodi Detar i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.
  - Ligji Nr. 15, date 10.03.2016” Për parandalimin dhe luftimin e infeksioneve dhe sëmundjeve infektive”.
  - Ligji nr 8025, datë 9.11.1995 "Për mbrojtjen nga rrezatimet jonizuese", ndryshuar në datë 28 .07.2008 nr 9973.
  - Ligj nr. 27/2016 “Për Menaxhimin e Kimikateve”.

14. PLANI I VEPRIMIT